

Onderwerp Economische Monitor 2022	
Nummer	2022/998260
Portefeuillehouder	Berkhout, R.A.H.
Programma/beleidsveld	4.2 Economie, toerisme en cultuur
Afdeling	ECDW
Auteur	Kuipers, G.C.
Telefoonnummer	023-5114302
Email	gkuipers@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De voorliggende Economische Monitor blikt terug op de economische ontwikkelingen in 2021 en is opgebouwd aan de hand van de doelen uit de Economische Visie Haarlem. Met deze editie van de monitor wordt de overstap gemaakt van de corona-impact monitor naar weer de reguliere monitoring van de Haarlemse economie.</p> <p>De ontwikkelingen in 2021 zijn in het perspectief geplaatst van de doelstellingen van de Economische Visie Haarlem. De woon-werkratio is stabiel gebleven op 0,44 baan per inwoner. Per saldo zijn er 561 banen bijgekomen in 2021 en dit is vrijwel volledig op het conto van zzp'ers te schrijven. Het totaal aantal banen komt uit op 71.175. De leegstand in winkelgebieden, op kantorenlocaties en op de bedrijventerreinen is beperkt.</p>
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Ontwikkeling.
Relevante eerdere besluiten	n.v.t.
Besluit College d.d. 13 september 2022	1. Het college stelt de informatienota aan de Commissie Ontwikkeling vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Jaarlijks wordt een Economische monitor opgesteld. Voorliggende Economische monitor 2022 geeft een beschouwing van de economie van Haarlem over 2021. Ook zijn regionale ontwikkelingen meegenomen, evenals een samenvatting van de economische impact van corona uit de laatste [gemeentelijke corona-impact monitor](#) (maart 2022).

De vorige editie was de eerste monitor die onder de Economische Visie Haarlem (EVH) is uitgebracht. Daarmee is een nieuwe weg ingeslagen door de doelen van de EVH centraal te stellen en meer kwalitatieve duiding toe te voegen. Ook zijn de resultaten van ondernemerspeilingen en -panels en lokale en regionale onderzoeken verwerkt, zodat er een integraal beeld ontstaat van de stand van de Haarlemse economie. Ook in regionale context.

De monitor is opgesteld aan de hand van de meest recente data. Aangezien we op onderdelen afhankelijk zijn van derden, hebben we nog geen volledige beschikking van data over het afgelopen jaar. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het gebruik van de Macro Economische Verkenningen van de MRA die in 2021 voor het laatst is uitgebracht.

2. Kernboodschap

De Economische Monitor 2022 geeft de stand van de Haarlemse economie weer aan de hand van de doelen die zijn geformuleerd in de Economische Visie Haarlem. De monitor richt zich op de ontwikkelingen in afgelopen jaar, waarbij de impact van corona is meegenomen.

3. Consequenties

Enkele bevindingen uit de Economische Monitor 2022:

1. De woon-werkratio blijft gelijk, terwijl het aantal zzp'ers en banen in de ontwikkelzones stijgt

De woon-werkbalans blijft in de afgelopen jaren stabiel op 0,44 baan per inwoner. Dat is binnen de bandbreedte van 0,43-0,5 die in de Economische Visie Haarlem is vastgelegd. Toch is er nog steeds sprake van een kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt: maar liefst 69% van de theoretisch geschoolde beroepsbevolking werkt buiten Haarlem. In 2021 zijn er per saldo 561 banen bijgekomen en dit is vrijwel volledig op het conto van zzp'ers te schrijven.

Het aandeel zzp'ers groeit daarmee en komt uit op 16% van alle werkenden in Haarlem. Dit is 4 procentpunt boven het landelijk gemiddelde van 12%. De grootste sectoren in Haarlem zijn de gezondheids- en welzijnszorg, groot- en detailhandel, zakelijke advisering, onderwijs, industrie, openbaar bestuur, informatie en communicatie en logies-, maaltijd- en drankverstrekking.

De sectoren die de in de periode 2011-2021 de sterkste groei laten zien zijn onderwijs, zakelijke dienstverlening en informatie en communicatie.

In met name de ontwikkelzones Spoorzone Zuidwest is sinds 2017 een toename geweest in werkgelegenheid (+49% naar 1.574 banen in 2021). Ook in Oostpoort en Spaarndamseweg is in deze periode de werkgelegenheid gestegen.

Om de woon-werkratio binnen de bandbreedte te houden als de stad gaat groeien, wordt ingezet op het toevoegen van werkgelegenheid rondom de ov-knooppunten, de ontwikkelzones en de zuidstrook van de Waarderpolder.

2. Het ondernemersklimaat wordt gewaardeerd; aandachtspunt is de digitale dienstverlening

Net als in 2020 wordt het ondernemersklimaat door onze ondernemers met een 6,4 beoordeeld.

Mobiliteit blijft een aandachtspunt, met name als het gaat om de bereikbaarheid per auto en parkeren. En ondanks dat de ov-bereikbaarheid beter scoort dan het landelijk gemiddelde, is de waardering ten opzichte van een eerdere peiling in 2020 afgenomen.

De digitale dienstverlening werd afgelopen jaar met een punt minder gewaardeerd dan in 2020: van een 6,8 naar een 5,8. Bij metingen onder ondernemers in 2021 elders in het land is een vergelijkbare trend zichtbaar. Mogelijk komt dit door de situatie rond corona. De balie (publiekshal) was vanwege corona niet altijd open, waardoor een deel van de ondernemers mogelijk gedwongen werd om zaken digitaal af te handelen.

We zijn reeds aan de slag met het optimaliseren van de ondernemersdienstverlening. In het kader van het onderzoek naar de top 10 mkb-vriendelijke gemeenten is de digitale dienstverlening een van de onderdelen.

3. Woon-werkmilieus zijn aantrekkelijk; beperkte leegstand in winkelgebieden, op kantorenlocaties en bedrijventerreinen

Waarderpolder Haarlem Business Park blijft het werkgebied met de meeste banen, namelijk ruim 13.500 in 2021. Het overgrote deel van de werkgelegenheid (circa 58.000 banen) in Haarlem is te vinden in woon-werkmilieus. Dit zijn niet alleen de centrumgebieden, maar ook de woonwijken en de creatieve wijken met moderne maakindustrie of bedrijfsverzamelgebouwen. Naast de voorzieningen economie (o.a. detailhandel, horeca) zijn vooral zzp'ers, lokale startups en kleine mkb'ers gevestigd in woon-werkmilieus.

De leegstand in de winkelgebieden is laag, namelijk 6% van het totale winkelvloeroppervlak. Om onze binnenstad aantrekkelijk te houden, worden een nieuw Convenant Binnenstad en een Vitaliteitsplan opgesteld.

Ook de kantorenleegstand daalt de afgelopen jaren als gevolg van transformatie naar woningbouw en nadert inmiddels de ondergrens van een minimale doorstroomleegstand van 8%. Om de kantorenmarkt gezond te houden, is in dit geval nieuwbouw van kantoren (stapelbare werkfuncties) nodig, omdat ook aan de huidige voorraad nog kantoren onttrokken zullen worden. Met name rondom de ov-knooppunten Station Spaarnwoude, Haarlem Centraal en HOV Nieuw Zuid is het wenselijk om stapelbare werkfuncties te creëren.

Een van de doelstellingen in het Convenant Waarderpolder 2021-2025 is om het bedrijventerrein te intensiveren. Dat betekent het bestaande ruimtegebruik anders benutten: verdichten, verhogen en parkeren op een andere manier oplossen. De urgentie is er, omdat er nog slechts 1,1ha direct uitgeefbaar is. Daarnaast ligt de leegstand op het bedrijventerrein onder de 3%.

4. Tekorten op de arbeidsmarkt nemen toe

De werkloosheid is laag en er zijn meer vacatures dan werklozen. Daarmee is de arbeidsmarkt uitzonderlijk krap. Landelijk is de spanning op de arbeidsmarkt verder toegenomen: van 106 vacatures per 100 werklozen eind 2021 naar 133 vacatures per 100 werklozen in het eerste kwartaal 2022. Dit zien we ook terug in Haarlem waar er in diverse sectoren personeelstekorten zijn. Al geruime tijd is er al een tekort in de techniek, daarbij zijn de tekorten in de transport en ICT in 2021 fors opgelopen. Ook is er een oplopend tekort in de sector gezondheids- en welzijnszorg. Door samen te werken in regionaal verband met onder andere het Werkgeversservicepunt Zuid-Kennemerland en IJmond, Zuid-Kennemerland/IJmond Werkt Door (voormalige Regionaal Mobiliteitsteam) en het Participatiebedrijf Zuid-Kennemerland wordt geprobeerd om de tekorten op de arbeidsmarkt beperkt te houden.

5. Inzet op verduurzaming kantoren en een stevige basis voor impact ondernemen

De kantoren in Zuid-Kennemerland blijven enigszins achter als het gaat om de verduurzaming. Slechts 40% van de kantoorpanden heeft minimaal een energielabel C. De Omgevingsdienst IJmond ondersteunt de gemeente in het actief benaderen van de vastgoedeigenaren om tijdig, per 1 januari 2023, de kantoorpanden van minimaal energielabel C te voorzien.

Met het Actieprogramma Impact Ondernemen is de afgelopen twee jaar (2020 – 2021) uitvoering gegeven aan de positionering, professionalisering en de zichtbaarheid van impact ondernemers. Zo is er een gemeentelijk aanspreekpunt, doen we mee aan de City Deal Impact ondernemen en leveren we een bijdrage aan het landelijke overheidscongres van Social Enterprise. In het nieuwe coalitieakkoord wordt stevig ingezet op Impact ondernemen. De komende jaren gaan we het programma versnellen en fors uitbreiden. Impact ondernemen past ook in de discussie over brede welvaart die in de MRA wordt gevoerd en waar Haarlem verdere stappen in wil zetten.

6. Haarlem in ontwikkeling: creatieve stad van toegepaste innovatie en De Koepel als ankerpunt voor digitalisering van het mkb

Om innovatie aan te jagen benutten we onze creatieve en digitale sector als verbindende sectoren. We richten ons op trends en maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzame en circulaire economie, gezondheid en de digitalisering van het mkb. We stimuleren living labs en proeftuinen, zoals het C-district met het MAAK-terrein, de ontwikkelingen rondom het Spaarne Gasthuis en de Koepel.

De Koepel is eind 2021 geopend als mkb-innovatiehub gericht op de digitalisering van het mkb. Naast CupolaXS is hier ook het regionale investeringsvehicle ROM InWest gevestigd. Haarlem is een van de deelnemers aan ROM InWest. Tot aan medio 2024 ontwikkelt de Koepel zich nog met onderwijs (Haarlem Campus), een hotel, horeca en studentenhuisvesting. Daarnaast faciliteren we TEDX-bijeenkomsten als platform aan changemakers om innovatieve en wereldverbeterende ideeën de ruimte te geven.

7. Impact corona op economische ontwikkeling en werkgelegenheid

In de Economische monitor staat een samenvatting van de gemeentelijke corona-impact monitor uit maart 2022, waarin de ontwikkelingen over 2021 staan weergegeven.

Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen in de economie waar te nemen. Enerzijds een positieve ontwikkeling dat het aantal faillissementen lager is dan de jaren ervoor, mogelijk vanwege de landelijke steunmaatregelen. Ook is het aantal ww-uitkeringen met 37% gedaald ten opzichte van 2020 en is het aantal bedrijven in Haarlem in 2021 gegroeid met 290. Dit zijn voornamelijk zzp'ers en geeft tegelijkertijd ook de kwetsbaarheid aan voor het behouden van een robuuste economische structuur.

Anderzijds zijn met name de sectoren horeca, cultuur, recreatie en transport in het afgelopen jaar gekrompen en neemt de spanning op de arbeidsmarkt toe. Vacatures zijn moeilijk in te vullen als gevolg van een grote krapte op de arbeidsmarkt.

4. Vervolg

- De Economische Monitor 2022 wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.
- De Economische Monitor 2022 dient mede als input voor de actualisatie van de Economische Agenda in 2023.

5. Bijlagen

Bijlage 1 - Infographic Economische Monitor Haarlem 2022

Bijlage 2 - Economische Monitor Haarlem 2022